Milliyet
ÇOCUK
26 Ekim 1987 • Sayı: 43 • 200 Lira
(KDV Dahil)

TÜRK TİCARET BANKASI
İŞBİRLİĞİ İLE HAZIRLANAN

VÜCUDUMUZ ANSİKLOPEDİSİ

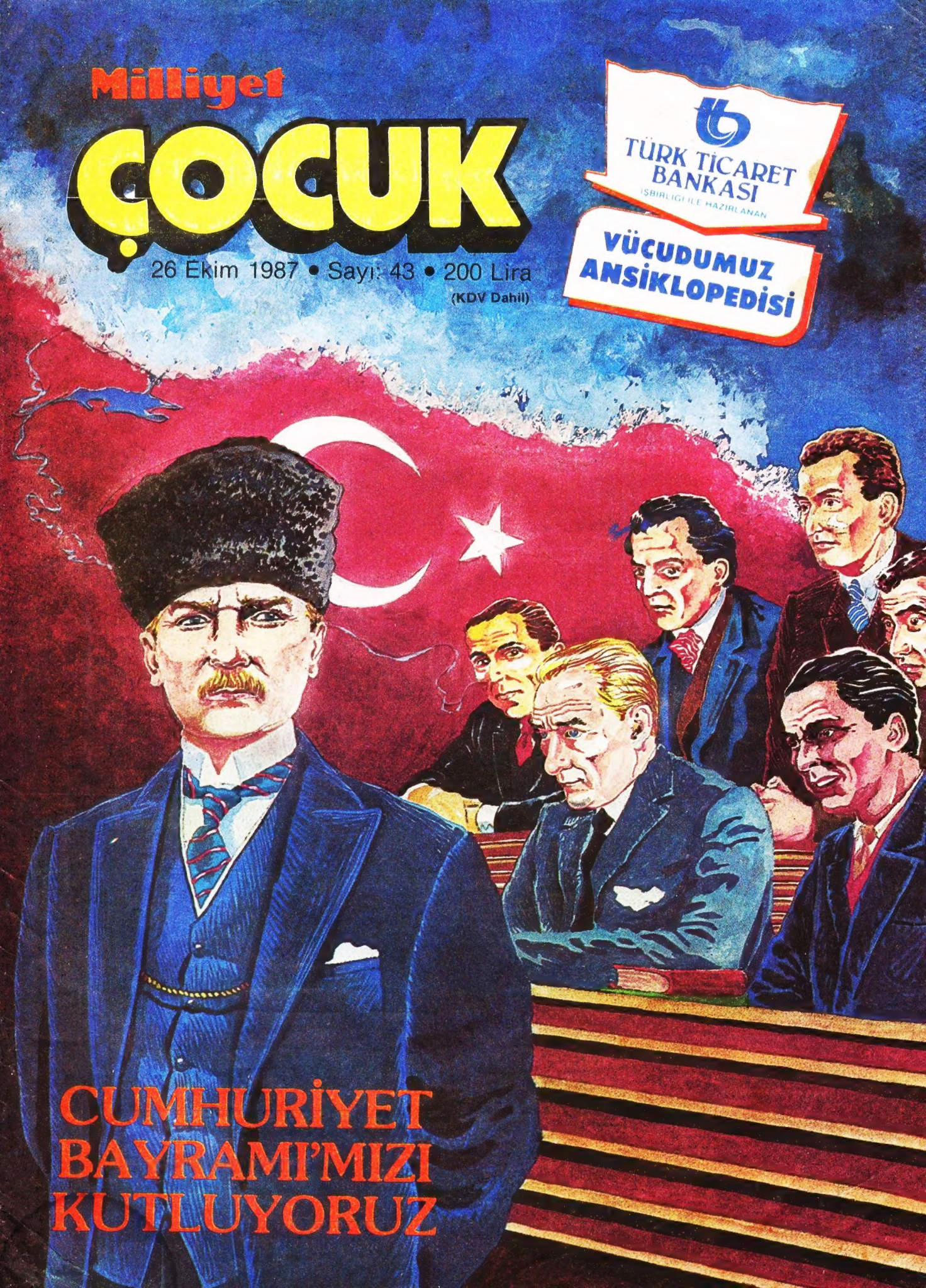

CUMHURİYET BAYRAMI'MIZI KUTLUYORUZ

TOPRAK

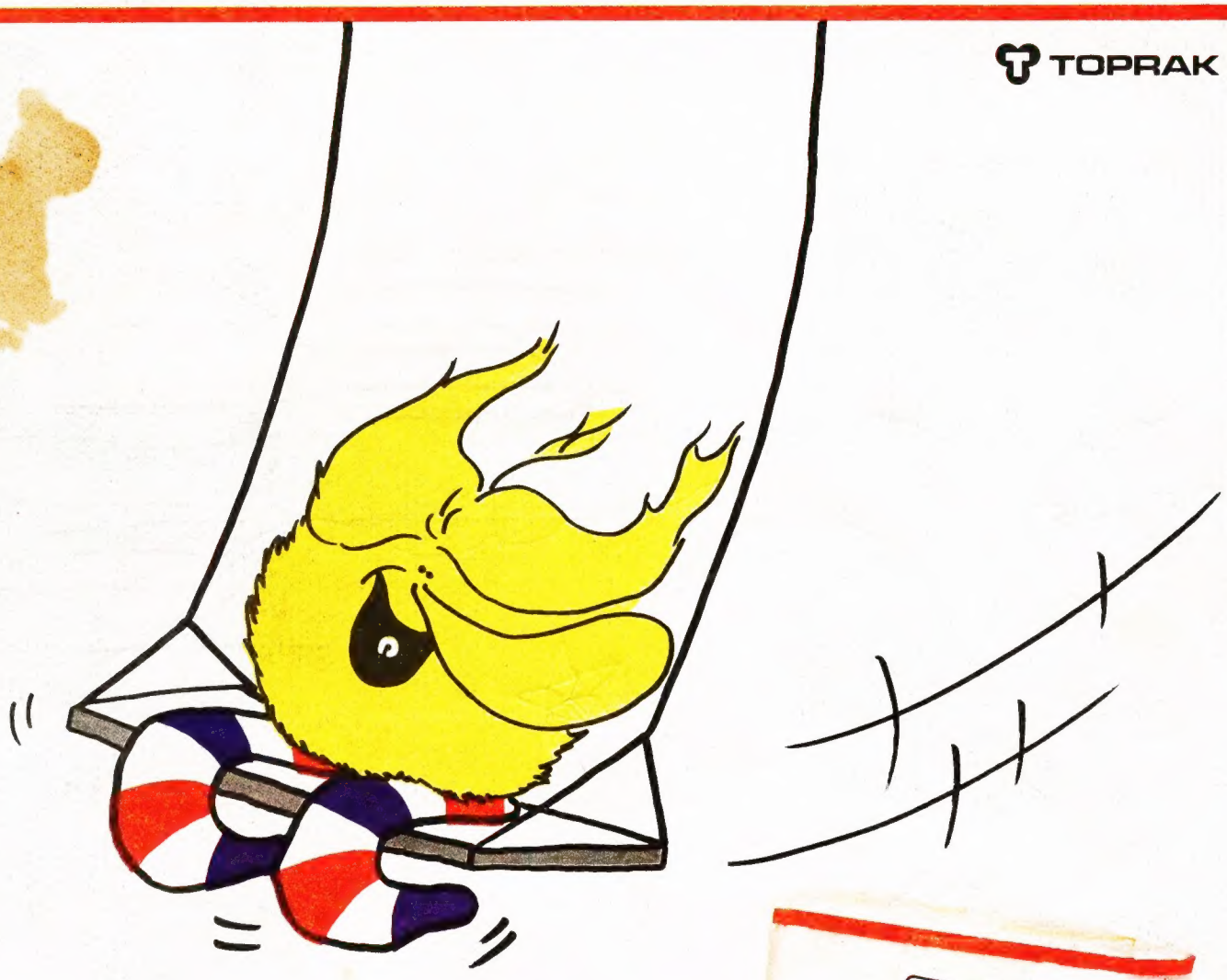

Çok yaşa Gala!

Yeni Gala Kapaklı Mendil

Milliyet
ÇOCUK
DERGİSİ

İmtiyaz Sahibi
AYDIN DOĞAN

Genel Müdür
MUHİTTİN KÂZIMOĞLU

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
MEHMET İLKORUR

Redaksiyon
HİKMET ALTINKAYNAK

Teknik Sekreterler
AYSEL UĞUR
NACİ ÖZDAĞLI

Satış Müdürü
NİYAZİ YEŞİL

İşletme Müdürü
ALİ NAZIM ONARAN

Teknik Danışman
YETKİN ALDİNÇ

Ofset Hazırlık
MEHMET YALAZI

KAPAK
SEMİH POROY

26 Ekim 1987 ● Sayı: 43
Yıl: 16

Adres:
Milliyet Çocuk Dergisi,
Milliyet Yayınları,
Prof.Kâzım İsmail Gürkan
Cad. No: 10 (34333)
Cağaloğlu/İSTANBUL
□ Telefonlar: 526 83 86 -
520 83 94 - 528 42 67
528 55 76
□ Abone Koşulları: Yıllık
10.400 TL. Altı aylık: 5200 TL.
□ Abone ve Satış İçin
Başvuru: Milliyet Çocuk
Dergisi Satış Servisi,
Cağaloğlu-İstanbul
□ Türkiye'de Satış Fiyatı:
200 TL.
□ Kıbrıs'ta Satış Fiyatı: 250 TL.

YAŞASIN CUMHURİYET!

Cumhuriyetimiz 64 Yaşında...

"YARIN Cumhuriyet'i ilan edeceğiz!" Gazi Mustafa Kemal Paşa, Çankaya Köşkü'ne çağırdığı yakın arkadaşlarına aynen böyle diyordu: **"Yarın Cumhuriyet'i ilan edeceğiz!"** Takvimler 28 Ekim 1923'ü gösteriyordu. Ve ertesi gün toplanan TBMM, 23 Nisan 1920'de kurulan yeni Türk Devleti'nin yönetim biçimini **"Cumhuriyet"**in olarak saptarken, ilk Cumhurbaşkanı olarak da **Gazi Mustafa Kemal Paşa**'yı seçiyor, böylece **Cumhuriyet** padişahlık yönetimine son vermiş oluyordu.

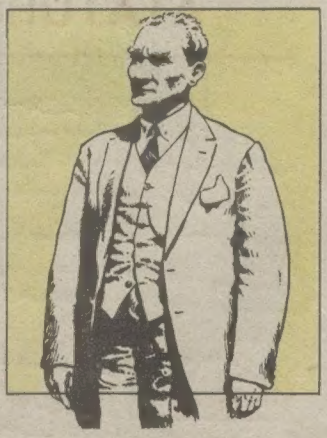

Nedir Cumhuriyet?

Halkın kendi kendisini yönetme hakkına sahip olduğu yönetim biçimine **Cumhuriyet** denir. Cumhuriyetimiz demokrasiye, halka dayalı bir yönetimdir. Bu, aynı zamanda **Atatürk ilkelerinden** biridir. Bildiğiniz gibi, Osmanlı İmparatorluğu'nun yıkılışıyla birlikte kurulan yeni **Türk Devleti**'nin temel ilkesi oldu.

Cumhuriyet'e Nasıl gelindi? Neler Yapıldı?

Ulusal Kurtuluş Savaşı'nı kazanarak Türk

ulusunu tutsak olmaktan kurtaran **Gazi Mustafa Kemal Paşa,** görevini bitmiş saymadı. Düşmanlardan kurtulan ulusu Batı uygarlığına kavuşturmak istiyordu. Türk ulusunun yenileşip gençleşmesini istiyordu. Bu amaçla da devrimler düşünüyordu. Buna hemen başladı; işte bunlardan bazıları:

• **Osmanlı Devleti** zamanında medreseler vardı. Ayrı şeyler okuturlardı. Bir kanunla medreseler kapatıldı; eğitim ve öğretim birliği sağlandı. Artık Türk çocukları da Batılı kardeşleri gibi okuyup yetişiceklerdi.

• Tüm Müslüman uluslar gibi Türkler de birkaç kadınla evlenebilirlerdi. Medeni kanunla **"tek evlilik"** kuralı benimsendi.

• Eşit haklara kavuşan kadın, seçimlere katılacak, seçecek ve seçilecekti. Çarşafla peçeden kurtulan Türk kızları üniversitelere girip doktor, mühendis, avukat, yargıç, öğretmen, profesör oldu. Belediye başkanı, milletvekili de seçiliyorlar.

• Şapka Kanunu'yla Türkler, giyimce de uygar ve çağdaş bir görünüm kazandılar.

• Takvim ve saat değiştirildi. Bu alanda, çağdaş ulusların kullandıkları ölçüler benimsendi.

• 1928 yılında **Latin** dilinden alınan yeni Türk alfabesi kabul edildi. **Atatürk** bu harf devrimiyle çok yakından ilgileniyor, kentlerde, kasabalarda, köylerde, karatahta başında halka dersler veriyordu.

• Sıra dil devrimine gelmişti. **"Osmanlıca"** bir halk dili, ulus dili değildi. Onu ancak yüksek öğrenim görmüşler anlayabiliyordu. Onu ulusun, halkın dili yapmak için sadeleştirme, özleştirme çalışmaları başladı. Bu nedenle **Türk Dil Kurumu** açıldı.

• **Türk Tarih Kurumu,** o güne kadar bilinmeyen Türk tarihinin kaynaklarını araştırmak, Anadolu tarihini aydınlatmak, genel tarihe ışık tutmak amacıyla kuruldu. Şu anda, **"Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu"** na bağlı olarak çalışmalarını sürdürüyor.

Kapitülasyonların kalkmasıyla serbestleşen Türk ekonomisine yeni yönler verildi. Fabrikalar açıldı, yollar yapıldı, tarım ve ticaret yaşamı düzenlendi.

• 1934'te Soyadı Kanunu çıktı. **Büyük Millet Meclisi,** Mustafa Kemal'e **"Atatürk"** soyadını verdi.

İşte her yıl 29 Ekim'de kutladığımız **Cumhuriyet Bayramı'**nı bütün bu özellikleriyle düşünürsek, coşkumuz artacaktır.

Bayramınızı içtenlikle kutluyoruz...

ATATÜRK DİYOR Kİ

— Gençler, siz almakta olduğunuz eğitim ve kültür ile insanlık anlayışının, yurtseverlik duygusunun, düşünce özgürlüğünün en değerli timsali olacaksınız.

— Ey yükselen yeni kuşak... Gelecek sizindir. Cumhuriyet'i biz kurduk; onu sonsuza değin yaşatacak sizsiniz.

— Yetişecek çocuklarımıza ve gençlerimize görecekleri öğrenimin sınırı ne olursa olsun, en önce her şeyden önce Türkiye'nin geleceğine, kendi benliğine ulusal geleneklerine düşman olan öğelerle savaşım vermek zorunluluğu öğretilmelidir. Uluslararası duruma göre, böyle bir savaşın gerektirdiği ruhsal öğe-

ATATÜRK'ÜN SESİ

Her yıl Cumhuriyet Bayramı'nda
Atatürk'ün sesini duyar gibi olurum.
Bir memleket yaratan sesini.
Okulda, fabrikada, tarlada,
Kışlada, Mehmetçiğin dudağında,
Çırpınan bayrak'ta O'nun sesi,
Bir bulut gibi dolaşır üstümüzde
Gölgesi...

Her yıl Cumhuriyet Bayramı'nda
Vatanın hür göklerinde dalga dalga
Köy köy, şehir şehir
Ata'nın sesi yükselir

Şükrü Enis REGÜ

lerle donatılmış olmayan kişileri ve bu kişilerden oluşan toplumlara hayat ve gelecek yoktur.

— Büyük olmak için hiç kimseye övgülü sözler söylemeyeceksin; hiç kimseyi aldatmayacaksın; ülke için gerçekçi yol ne ise onu görecek, hedefe yürüyeceksin. Herkes senin aleyhinde bulunamayacaktır; herkes seni yolundan çevirmeye çalışacaktır; ama sen buna katlanacaksın; önüne sonsuz engeller yığacaklardır. Kendini büyük değil, küçük, zayıf, vasıtasız, hiç gelişip kimseden yardım gelmeyeceğine inanarak bu engelleri aşacaksın. Bundan sonra da sana büyüksün derlerse, bunu söyleyenlere güleceksin.

— Gençlerimiz ve aydınlarımız ne için yürüdüklerini ve ne yapacaklarını önce kendi kafalarında iyice kararlaştırmalı, onları halk tarafından kabulü, sindirmeye yarar hale getirmeli, onları ancak ondan sonra ortaya atmalıdırlar.

— Sizler, yani yeni Türkiye'nin genç evlâtları, yorulsanız dahi beni izleyiniz. Dinlenmemek üzere yürümeye karar verenler, asla ve asla yorulmazlar. Türk gençliği amaca, bizim yüksek idealimize durmadan, yorulmadan yürüyecektir.

MOZAİK

Reklamcılıkta Neon Işıkları

Son yıllarda neon ışıklarıyla heykeller, masklar ve dekorasyon eşyaları da yapılıyor.

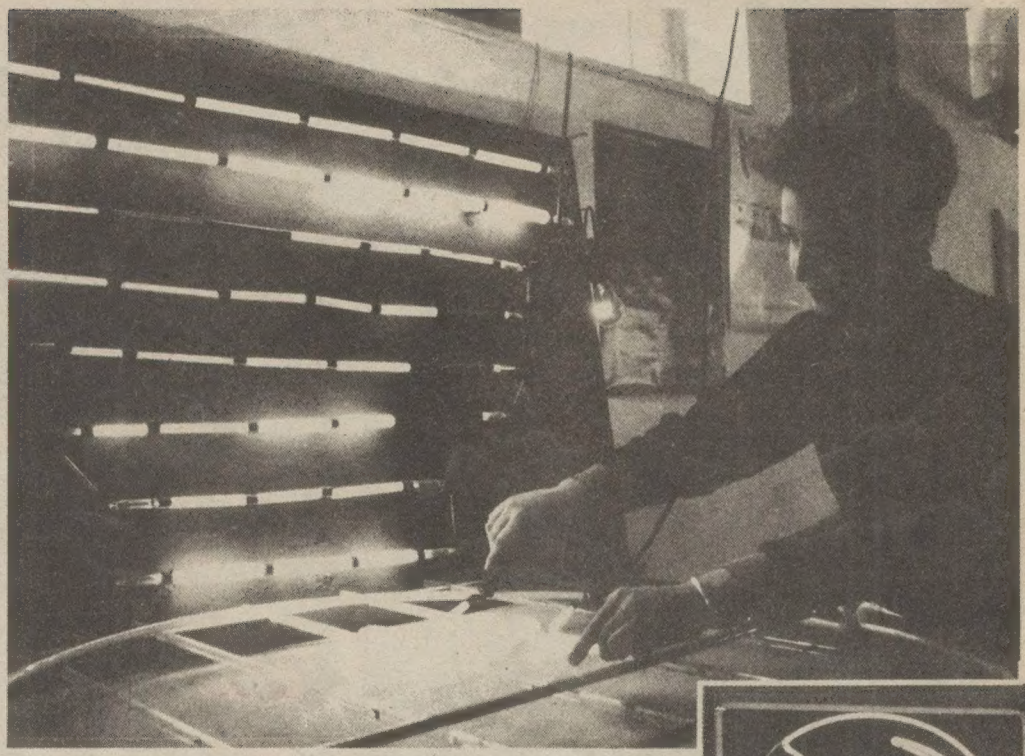

BİLİN bakalım, ağaçlar nasıl yıldızlar gibi parlar? Hemen cevabını verelim: **Neon ışıkları** sayesinde.

Neon ışıklarını, ilk olarak, yaklaşık 80 yıl önce **Fransız kimyager Georges Claude** yapmayı başarmıştır. İlk ışıklandırmaysa, 1923 yılında ABD'nin Los Angeles Eyaleti'nde bir reklam şirketi tarafından kullanılmıştır. Daha sonra hızla bu yaygınlaşmıştır. Ülkemizde de **neon ışıkları** geceleri pek çok kentimizin caddelerini süslemekte ve değişik bir görünüm kazandırmaktadır.

Özel şirketler piyasaya sürdükleri ürünlerinin reklamını yaparken, insanların dikkatini çekmek için, daha çok **neon ışıklarını** tercih ediyorlar. Bu arada son yıllarda **sanatçılar,** neon ışıklarını kullanarak heykeller, masklar, dekorasyon malzemeleri de yapıyorlar.

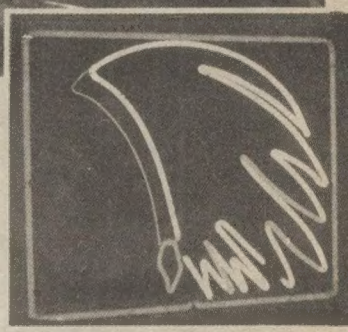

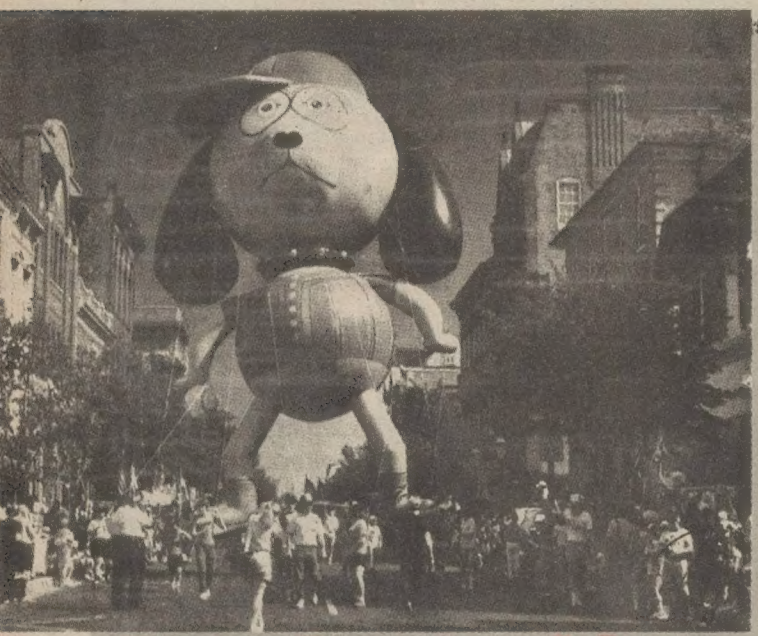

Dev Oyuncaklar

İnsan boyunun yaklaşık on katı olan bu maketler festivallerde büyük ilgi görüyor.

NE kadar büyük bir **oyuncak köpek değil mi?** Boyu neredeyse evlerin boyunu geçecek. Ama siz onun boyuna bakmayın. Aslında oldukça hafif. Çünkü balondan yapılmış.

İsterseniz kısaca nasıl yapıldıklarından söz edelim. Balon oyuncakların yaratıcılarından **Pat Webb** ve **Bob Kemp** yalnızca bir balonu yapmak için yaklaşık iki aylarını harcıyorlar. İlk olarak balonun modeli çizilip parça parça kesiliyor. Daha sonra dayanıklı olması için hava şartlarından etkilenmeyen bir çeşit naylonla kaplanıyor. Yapışkanla bütün parçalar birbirine ekleniyor. Yapışkan kuruduktan sonra balonun içine hava dolduruluyor. En son aşamada da balon boyanarak gereken süslemeler yapılıyor.

İnsan boyunun yaklaşık on katı olan bu balonlar, daha çok festivallerde, sirklerde büyük ilgi görüyor. Yakında ülkemizde yapılmaya başlanırsa hiç şaşmayın!

dök dök ye

YENİ

tat

KETÇAP

Tat Ketçap şimdi kullanımı kolay, ekonomik, kırılmaz plastik şişelerde...

tat ketçap

Koc

Nasıl Çalışır?

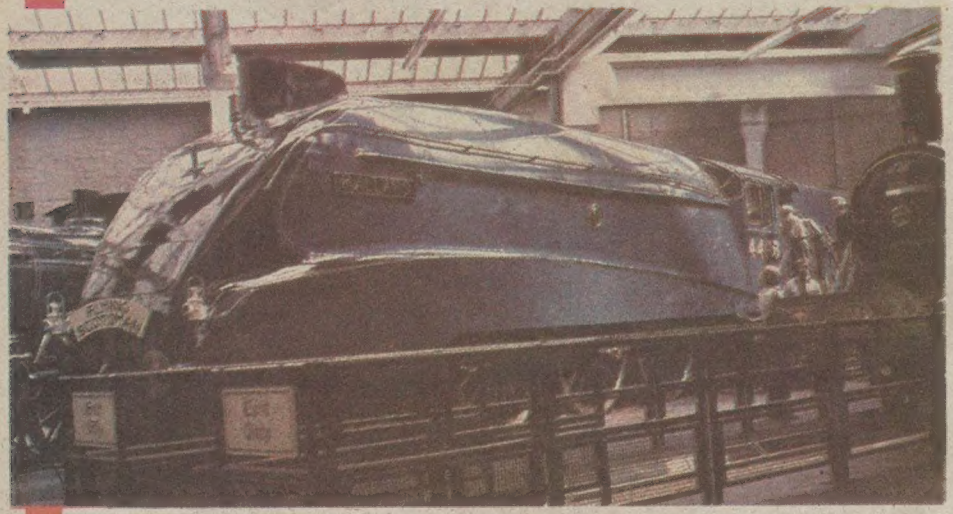

1938 yılında yapılan Mallard tipi Flying Scatsman treni, Newyork kentindeki "Ulusal Demiryolları Müzesi"nde sergilenmektedir. (Üstte) Gelişmiş Yolcu Treni'nin orijinal modeli normal raylarda yol alacak biçimde yapılmıştır. Ama virajları almak için olağanüstü ileri eğitim sistemine sahiptir. (Yanda)

HIZLI TRENLER

BUHARLA çalışan ilk lokomotifi, 1804 yılında Richard Trevithick yapmıştır. 1830 yılında George Stephenson'ın **"roket lokomotifi"**ni yapmasıyla, demiryolları en hızlı yolcu ve yük taşıma aracı olarak ilk sırayı almıştır.

Demiryollarındaki bu patlama, bütün yüzyıl boyunca sürmüş ve özellikle gelişmiş ülkelerde demiryolları bir numaralı toplu ulaşım aracı haline gelmiştir.

Buharla Çalışan Lokomotifler

Bu tür trenlerde kömür ya da odun kullanılır. Buharla çalışan lokomotifler güvenilir olmasına karşın çok hızlı ve temiz değillerdir. Teknolojinin hızla gelişmesi sonucu, daha hızlı yol alan trenler yapılmaya başlanmıştır.

En hızlı lokomotifler arasında baş sırayı **Mallard** çeker. Londra'yla Edinburg arasında sefer yapan bu lokomotif **Sir Nigel Gresley**'in ürünüdür. Modelini de o çizmiştir. 1938 yılında Malllard, buhar lokomotifleri arasında hâlâ kırılamayan bir rekor olan saatte 201 kilometrelik bir hıza ulaşmıştır.

Dizel Gücü

Buhar gücüyle çalışan en son lokomotif, İngiltere'de 1940 yılında sefere çıkmıştır. Daha sonra buhar gücünün yerini başka kaynaklar almıştır.

Dizel-elektrik güçlü lokomotiflerinde jenaratörü çalıştırmak için, dizel makineleri kullanılır. Bu jenaratör sayesinde de tekerleklere bağlı elektrik motorları çalışmaya başlar. Dizel-elektrikli lokomotiflerin daha güvenli olduğu, yapılan deneyler sonucu kanıtlanmıştır. 1950'lerden bu yana pek çok tren dizel elektriklidir.

Hızlı Tren 125'ler dizel elektrikli yolcu trenlerindendir. Saatte 200 kilometrelik hıza ulaşabilmek için, önünde ve arkasında olmak üzere iki tane aerodinamik güç bölümleri bulunur. Hızlı Tren 125 deneme yolculuğunda 230 kilometre hızla yol almıştır. 1976 yılından itibaren düzenli seferlerine başlamıştır. Vagon-

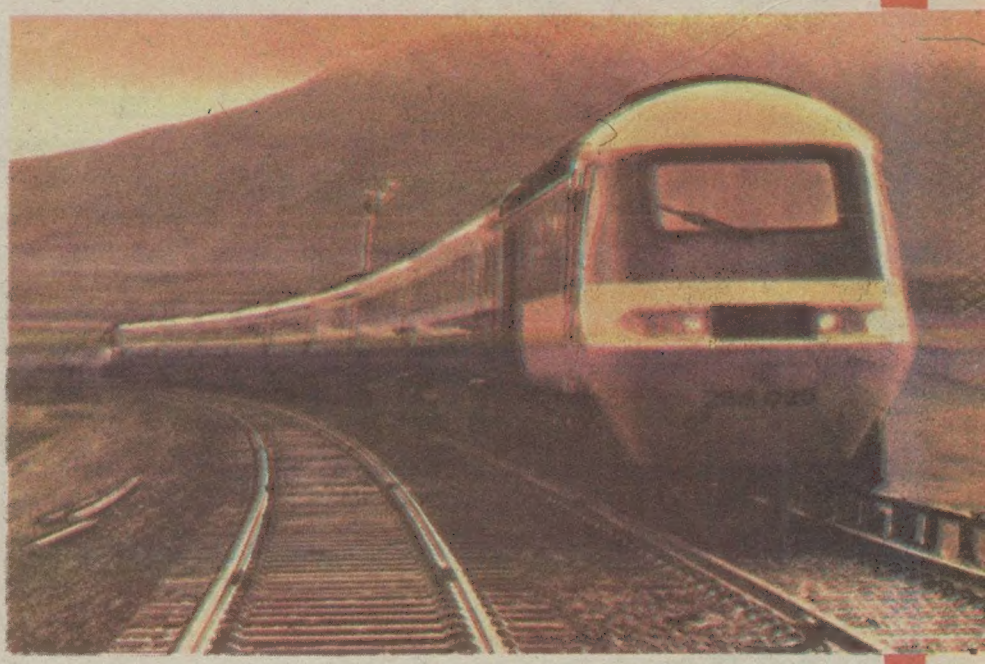

Hızlı Tren 125'ler İngiltere'de hızlı ve rahat yolcu trenleri olarak düzenli seferlerini yapmaktadırlar. Çoğu modern hızlı trenler gibi, Hızlı Tren 125'lerde de güç üniteleri trenin içinde bulunur.

larında havalandırma cihazı bulunur.

Hızlı Tren 125'lerin daha gelişmişi olan XPT'ler Avustralya'da düzenli seferlerine çıkmaktadır.

Elektrik Gücü

Dizel-elektrik lokomotifler yakıtlarını beraberlerinde taşırlar. Artık elektrik gücü üreten en ucuz yakıt petrol değildir. Ayrıca büyük jenaratörlere gereksinim vardır. Bundan böyle bu gücü merkezi olarak üretmek ve doğrudan tren motorlarına aktarmak daha geçerli olmaktadır. Pek çok ülke artık demiryollarında elektrik gücünden yararlanıyor. İngiltere'de demiryolları hatlarının bir bölümü elektrikle çalışmaya başlamıştır.

Gelişmiş Yolcu Trenleri

Normal demiryolları hatlarında çalışan trenlerin hepsinde belli hız sınırı vardır. Özellikle virajları dönerken en çok hıza ulaşırlar. Bu arada raydan da çıkmamaları gerekir. Bu durumu önlemek için iki şey yapılabilir. Bunlardan biri hızlı trenler için özel raylar yapılması, ikincisiyse trenin virajı alırken hafif eğilmesidir.

İşte Gelişmiş Yolcu Trenlerinin en büyük özelliği virajı alırken 9 derecelik bir eğim yapmasıdır.

Aslında bu eğim mekanizması son derece karmaşıktır. Bunun için de bilgisayarlarla kontrol edilmelidir.

Gelişmiş Yolcu Trenlerinde saatte 240 kilometre hızla üstüne çıkabilecek güçte yapılmışlardır. Gelişmiş Yolcu Trenleri üzerinde ilk çalışmalar 1960 yıllarında başlamıştır. Ama eğim sorununun üstesinden gelinememesinden ötürü yolcu taşımaya başlaması uzun süre almıştır.

Çeşitli ülkeler bu eğim sorununu, hızlı trenler için özel raylar yaparak çözdüler. Japonların Shinkansen treni (Bu trenlere dış görünüşünün kurşuna benzemesinden ötürü Kurşun adı da verilmektedir) Saatte 257 kilometre hız yapma gücüne sahiptir. Hızlı Trenler için yapılan özel demiryolları bildiğimiz demiryollarından daha geniş ve özellikle düz arazi üzerine inşa edilir. Gerçekten görülmeye değen su kemerleri ve köprülerle dolu olan "Shinkansen" demiryolu, dünyanın en etkileyici hatlarından biridir.

Burada, ana lokomotifin hemen üzerindeki boynuzlardan geçen 25.000 volt gücündeki enerji, 248 beygir gücündeki dev motorları ve tabii onlara bağlı olan 16 vagonu harekete geçirir.

ÖYKÜ

GÜL KOKAN ÇOCUK

BURHAN GÜNEL

ÖMER'in odası kapalıydı. Besbelli Ömer içeride sessizce oturuyordu. Birden kapı açıldı ve Ömer'in teyzesi şaşkınlıkla konuştu:

— A-aa, sen burada mıydın Ömer? Tek başına ne yapıyorsun, ha? Burada sıkılmıyor musun?

Ömer, bozuk bir sesle yanıtladı:

— Hayır sıkılmıyorum.

Teyzesi üsteledi:

— Ne yapıyorsun peki?

Ömer omuzlarını silkti:

— Hiiç! Oturuyordum...

Teyze, sevecenlikle baktı çocuğa, iki üç adım atıp yaklaştı:

— Neyin var yavrum senin: Suratından düşen bin parça... Bir şey mi oldu? Besbelli birileri senin canını sıkmış...

Ömer ilgisizce mırıldandı:

— Hayır... Kimse canımı sıkmadı.

Teyzesi sesini düzene soktu bir solukta, yeğeninin sıkıntısını dağıtmak ister gibi şen şakrak, abartılı bir sesle konuştu:

— Hadi hadii, bir şeyler olmuş işte, duruşundan, bakışından, sesinden belli! Saklama benden kuzum, hadi anlatıver de kurtul. Söyle bakalım, ne oldu, neyin var?

Ömer başını kaldırdı, teyzesinin yüzüne sevgiyle baktı. Kadıncağızı üzüyordu besbelli, baksana nasıl üstelemişti Ömer'e konuşsun diye...

— Annemle ablama kızdım, diye açıkladı Ömer.

Kadın, gülerek soluğunu bıraktı, ilgilendi:

— A-aa, öyle mi?- dedi, yaklaşıp Ömer'in yanına çömeldi, yanağını öptü, saçlarını sıvazladı. **— Ne yaptılar sana bakalım, niçin kızdın?**

Ömer, kendisiyle ilgilenildiğini görünce açılmaya başladı:

— Beni evde bırakıp gittiler! Aradan kaç saat geçti, hani hemen dönüp geleceklerdi? Kandırdılar beni!

Teyzesi gülümseyerek sordu:

— Demek bunun için üzüldün, öyle mi?

Ömer başını salladı, sertçe onayladı:

— Evet, bunun için!

Kadın önemsememişti. Ömer'in saçlarını okşadı yine.

— Ben de önemli bir şey sanmıştım, -dedi-, **biliyorsun, bugün onların çok işi var. Çarşıya alışverişe gideceklerdi, sonra babanın işyerine uğrayacaklardı, daha sonra da...**

Ömer dayanamadı, kadının sözünü kesti:

— Ama beni evde bırakmayabilirlerdi, ben de onlarla gidebilirdim. Büyüdüm artık, buzdolabının üzerine bile elim ulaşabiliyor! Büyüdüm, değil mi Teyze?

Resim: Semih Poroy

Teyzesi gülümseyerek başını salladı:

— Elbette büyüdün yavrum, ama...

— Niçin götürmediler beni öyleyse? Evde nasıl sıkıldım...

— Yanında ben varım yavrum, yalnız değilsin ki... Ama böyle odana çekilip kendi kendine söylenip, somurtup dursan elbette canın sıkılır. Hadi gel benimle, burada böyle kötü kötü düşünüp durma.

Ömer ilgisizce baktı kadının yüzüne:

— Senin yanında ne yapayım? Mutfakta ya bulaşık yıkıyorsundur ya da yemek pişiriyorsundur... Seni izlerken de sıkılıyorum. Benimle hiç oynamıyorsun ki! Keşke ablam evde olsaydı şimdi...

Teyzesi karşı koydu:

— Sanki ablan seninle oynar mıydı? Kocaman kız, işi yok da seninle...

Ömer, kadının sözünü kesti:

— Oynamazdı benimle, ama... hiç olmazsa oturup konuşurduk...

— Ne konuşacaksanız, söyle de ikimiz konuşalım bari dedi kadın.

Ömer isteksizce mırıldandı:

— Ne bileyim...

Kadın ayağa kalktı, son kez baktı Ömer'in yüzüne:

— Yani sen yine burada mı kalacaksın?

Ömer inatçılık ediyordu:

— Evet, odamda oturup düşüneceğim.

Kadıncağız, sevecenlikle, yalvarır gibi:

— Olmaz kuzum, olmaz... -dedi-, **hadi gel benimle...**

Bekledi biraz, ama Ömer yanıtlamadı, başını önüne eğmiş, kötü kötü düşünüyordu. Kadın üsteledi:

— Mutfakta bana yardım et biraz. Demin söyledin ya, artık büyüdün. Yardım edebilirsin. Yoksa, işlerin hepsini bitiremeyeceğim bu gidişle...

Ömer'in gözleri ışıdı, başını kaldırıp sordu:

— Nasıl yardım edeceğim peki?

Teyzesi gülümsedi, sevindi.

— Annenler çarşıdan dönünceye kadar yemeği pişirmem gerekiyor. Gel seninle birlikte pişirelim yemeğimizi...

Ömer, şaşkınlıkla sordu:

— Ben... yemek mi pişireceğim?

Teyzesi gülerek açıkladı:

— Yardım et dedim sana güzelim, sen pişir demedim!

Bu öneri Ömer'in hoşuna gitmişti. İşin ayrıntısını öğrenmek istiyordu:

— Yani, ikimizin pişirdiği bir yemek mi olacak bu?

Kadın, gülerek onayladı:

— Evet canım.

Ömer yerinde kıpırdandı, ayağa kalktı:

— Ben ne yapacağım peki? Yoksa yemeğin tadına mı bakacağım? Hani şu, tahta kaşıkla...

Teyzesi Ömer'in elinden tutup yanıtladı:

— Hayır, hayır... Tadına bakabilmek için önce yemeği pişirmek gerekir... Hadi gel bakalım şimdi benimle, sana ne yapacağını mutfakta söylerim...

— Hadi bakalım, şimdi bana balkondaki sepetten bir tane kuru soğan al getir. Sonra da buzdolabını aç, iki tane iri domates çıkar sebzelikten...

Ömer sevinçle koşturdu. Önce balkona çıktı, kuru soğanla dolu sepetten irice bir soğan seçti, sonra buzdolabını açtı, sebzelikten domates çıkardı.

— Bu domatesler iyi mi, Teyze?

Kadın uzaktan:

— Biraz daha irilerinden seçiver canım, -dedi, gülümsedi.

Ömer, az önceki küçük domatesleri bırakıp daha irilerini aldı, gösterdi?

— Bunlar nasıl teyzeciğim?

Teyzesi bu kez beğenmişti:

— Tamam canım, getir onları bana.

Ömer sebzeliği yerine iteledi, dolabı kapadı ve teyzesinin yanına vardı. Domatesleri sevinçle uzattı. Büyük bir iş yapmanın sevincini yaşıyordu:

— İşte getirdim! -diye haykırdı.

Teyze uzanıp aldı?

— Aferin sana! Ver bakalım...

Kadın mutfak tezgâhının önünde soğanı soyup musluğun altında domatesleri yıkarken Ömer, onun çevresinde kedi gibi dolanıyordu. Sabırsızca sordu sonunda:

— Artık işim bitti mi?

Teyzesi dönüp çocuğun yüzüne baktı. Çok seviyordu yeğenini. Gülümsedi.

— Yoo, iş biter mi hiç? -dedi. Sonra başını salladı şaka yapar gibi.- Bakıyorum hemen yoruluverdin:

Ömer karşı koydu bu söze:

— Hayır, yorulmadım! Daha iş istiyorum. Onun için sormuştum...

Teyzesi hoşnutlukla gülümsedi yeğenine:

— Peki öyleyse... Sana yeni bir iş daha vereceğim... Ama önce şu soğanla domatesleri doğramam gerekiyor, ondan sonra da...

Ömer, ilgiyle sordu:

Evet, sonra ne olacak?

Oturup seninle birlikte fasulye ayıklayacağız. Benim gözüm iyi göremiyor, biliyorsun, yaşlandım artık. Fasulyelerin arasına karışmış taş parçalarını sen daha iyi görebilirsin...

Ömer coşkuyla:

— Gördüm bile! diye bağırdı.- **İşte bak, kocaman bir taş parçası buldum! İşte!... İşte!...**

Aferin benim oğluma... İşini çok iyi yapıyorsun. Her zaman böyle ol... Ne yapacaksan, en iyi biçimde yapmaya çalış...

Ömer elindeki taş parçasına baktı, kaldı. Şaşkındı:

— Peki ben bu taşı ne yapacağım şimdi: Sokağa atıp geleyim mi?

Kadın yüzünü Ömer'e çevirip şaşkınlıkla baktı:

— Anlayamadım, niçin sokağa atacakmışsın onu?

Ömer açıkladı:

— Sokaktaki arkadaşlarının yanına gitsin diye...

Teyzesi içten gelen bir kahkaha atarak konuştu:

— İlâhi çocuk, ömürsün doğrusu!

Geri işine döndü kadın. Soğanı doğruyordu ve gözleri yaşarmıştı. Bu arada Ömer de kendi derdindeydi:

— Peki, ne yapacağım bu taşı şimdi ben?

— Bir tabağın içine koyalım taşları, -dedi kadın-, **sonra hepsini birden götürüp arkadaşlarının yanına bırakırsın tamam mı?.. Hadi bakalım, şimdi işbaşına! Fasulyenin içinde bir tane bile taş parçası kalmasın! Bakalım daha başka bulabilecek misin?**

Ömer, güvenli bir sesle:

— Elbette bulacağım! -dedi ve işe koyuldu.

ROMAN

Sihirli Çikolata Fabrikası

Roald DAHL

(2)

Sarayın tam yüz odası vardı ve her şey açık renkli ve koyu renkli çikolatalardan yapılmıştı. Banyo musluğu çevrilince sıcak çikolata akardı.

CO Dede yastığının üstünde doğrularak **"Oğlum Co"** dedi **"Bay Wonka dünyanın en olağanüstü, en fantastik, en yaratıcı ve en şaşırtıcı imalâtçısıdır. Ben de herkes bunu çok iyi bilir diye düşünürdüm"** dedi.

Çarli **"Onun ünlü olduğunu biliyordum Dede ama, bu denli zeki olduğunu bilmiyordum..."** diye cevap verdi.

İhtiyar **"Zeki de ne demek!"** diye bağırdı. **"Zeki olmaktan da ötede bir şey! O bir dâhi! O bir çikolata sihirbazı! Çikilota ile mucizeler yaratır bu adam. Çikolatadan heykel bile yapabilir. Öyle mi, değil mi tontonlarım?"**

Diğer üç ihtiyar **"evet"** der gibi kafalarını salladılar **"Çok doğru, bundan daha doğrusu olamaz"** dediler.

Co Dede **"Demek ben sana daha önce Bay Wonka ve çikolata fabrikasından hiç söz etmedim"** dedi.

Çarli **"Asla"** diye cevap verdi.

"Vay canına. Bana ne oldu, acaba bunadım mı?"

"Dedeciğim, hiç olmazsa şimdi anlat"

"Tabii, anlatacağım. Gel yanıma otur canım ve kulaklarını iyi aç."

Co Dede hepsinin içinde en yaşlı olanıydı. Tam 96 yaşındaydı ve herhalde bu yaşa gelmek herkese kısmet olmazdı. Tüm çok yaşlı insanlar gibi o da çok güçsüz ve nâzikti. Gün boyunca çok az konuşurdu. Ancak akşam olup da sevgili torunu kapıda belirince, yeniden canlanıp gençleşirdi. Onu görür görmez yorgunluğu geçer, gencecik bir insan gibi dinçleşirdi.

Co Dede **"Ah şu Wonka ne yaman adamdır anlatamam"** dedi. **"Tam 200 çeşit çikolata yapar ve her birinin tadı da kreması da değişiktir. Dünyada hiçbir çikolata lezzet açısından onunla boy ölçüşemez."**

Jozefin Nine **"Çok doğru"** dedi. **"Ve çikolataları dünyanın dört bir yanında kapış kapış satılıyor. Öyle mi değil mi Co'cum?"**

"Öyle, canım, öyle. Hem de krallarla, başkanlara bile satılıyor. Ama sadece çikolata yapmıyor ki! Aman tanrım onun ne muazzam eserleri vardır. Buzdolabına koymadan bile saatlerce erimeyen çikolatalı krema yaptığını biliyor muydun. İstersen bütün gün kremayı güneşin altına koy, yine bir şey olmaz."

Çarli, dedesine anlamsız bakışlarla bakarak **"Olamaz böyle bir şey"** diye mırıldandı.

"Kuşkusuz olamaz. Gülünç bir sav bu, ama işte Bay Vili Wonka "Bay Wonka bunu başardı." dedi.

Co Dede, Çarli tek bir kelime kaçırmasın diye tane tane konuşmaya devam etti **"Bay Wonka, menekşe tadında şekerler, her emdiğinde renk değiştirin karamelalar, ağıza alındığı anda eriyen tüy gibi pamuk helvalar yapabilir. Asla tadını kaybetmeyen ve iğne ile delinmediği takdirde bir balon kadar şişebilen çikletler bile yaratabilir. Ve çok gizli bir yöntemle, üstünde siyah siyah benekleri olan kuş yumurtaları yapar. Bu yumurtayı ağzına götürüp yavaş, yavaş emmeye başlayınca, yumurta biter, ağzında minnacık pembe bir bebek kuş kalır."**

Co Dede sustu, dilini yavaşça ıslatarak **"Düşünmek bile ağzımı sulandırdı"** dedi.

Çarli **"Benim de ağzım sulandı"** dedi. **"Ama ne olur devam et."**

Sohbeti koyulaştıran ihtiyarlar, sessizce onları dinleyen Çarli'nin annesiyle babasını farketmediler bile.

Jozefin Nine **"Onlara Kafadan Kontak Hintli Prensi anlatsana"** dedi. **"Çarli'nin hoşuna gider onun öyküsü."**

"Prens Kafadan Kontakı mı anlatayım" dedi ve katıla katıla gülmeye başladı.

"Evet tamamen çatlak o" dedi Corc.

"Ama çok zengin" diye söze karıştı Corcina Nine. **"Ne yaptı biliyor musun?"**

Çarli merakla **"Ne yaptı? ne yaptı?"** diye sordu.

Bay Wonka İle Hintli Prens

"Bir saray yaptı ki, sorma!" Hem ne saray! Bu sarayın tam yüz odası vardı ve her şey açık renkli ve koyu renkli çikolatadan yapılmıştı. Tuğlalar, tuğlaları tutan çimento, pencereler, duvarlar, tavanlar, halılar, resimler, eşyalar, yataklar, her şey, her şey çikolatadan yapılmıştı. Banyo musluğu çevrilince sıcak çikolata akardı.

Saray bütünüyle bitince Bay Wonka, Çatlakkafa Prense **"Yine de sizi uyarıyorum. Bu saray pek uzun süre ayakta duramaz, onun için yavaş yavaş yemeye başlayın"** dedi.

Prens **"Saçma! Ben bu sarayı yemeyeceğim. Trabzanları bile kemirmeyeceğim. Duvarları bile yalamayacağım. Ben burada yaşayacağım".** diye bağırdı.

Ama Bay Wonka haklıydı. Çünkü günlerden bir gün sarayın tepesinde kızgın güneş bitince, çikolata saray, yavaş yavaş erimeye ve ağır ağır toprağın üstüne yayılmaya başladı. Ve tembel tembel öğle uykusuna yatmış olan prens kendini bir çikolata gölünün ortasında buldu.

Yatağın kenarına ilişen Çarli'nin yüzü aydınlanmış, gözleri

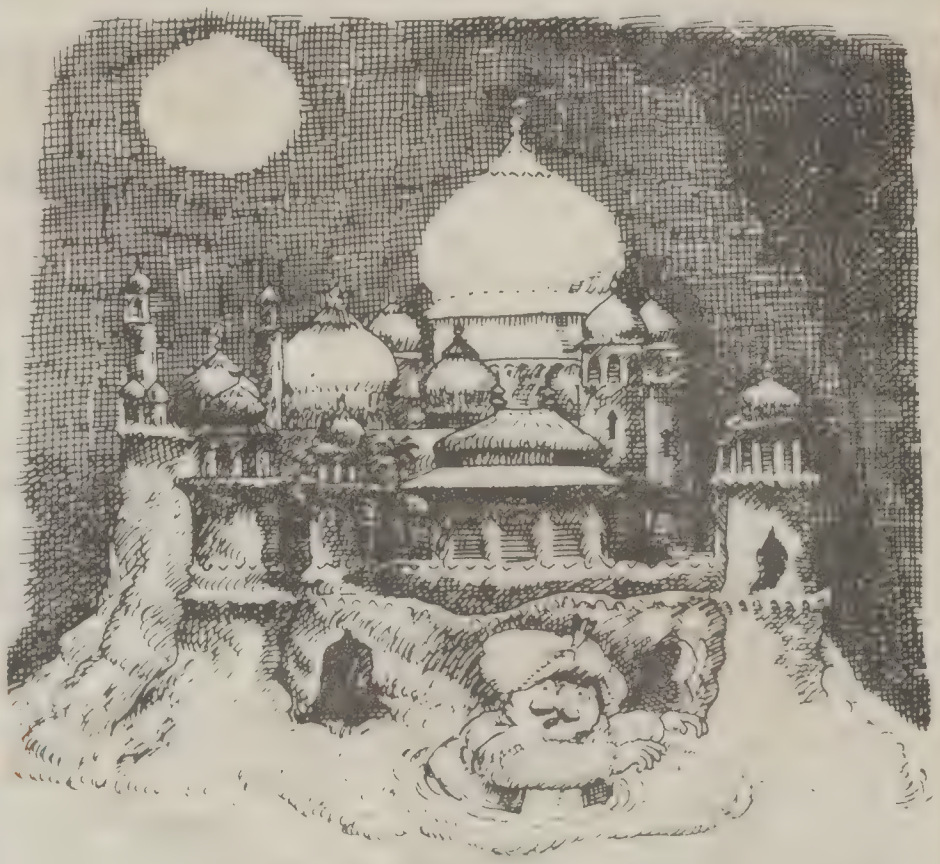

Bay Wonka'nın çikolata sarayı

faltaşı gibi açılmıştı; öyle ki gözlerinin akı ortaya çıkmıştı. **"Gerçekten doğru mu bunlar, yoksa beni kandırıyor musunuz?"** diye mırıldandı.

Dört ihtiyar, **"Hiç kandırır mıyız! Hepsi doğru! İstediğine sor."** diye bağırıştılar.

Co Dede, **"Sana bir gerçek daha söyleyeyim"** dedi Çarli'nin kulağına eğilerek, **"Ve... içeri... giren de... dışarı... çıkmadı..."**

Çarli **"Nereden?"** diye sordu.

"Wonka'nın fabrikasından nereden olacak?"

"Dede sen ne diyorsun?"

"Yani içeri giren işçi dışarı çıkmaz demek istiyorum"

"İşçilere ne olmuş?"

Co Dede **"Tüm fabrikalara sabah, akşam, işçiler girer, çıkar, ama Wonka'nın fabrikasında durum başkadır. Sen hiç oraya girip çıkan birini gördün mü?"**

Çarli çevresindekilere tek tek baktı, onlar da ona baktı. Hepsi de tanıdık, gülümseyen yüzlerdi. Oysa şimdi herkesin yüzü ciddileşmişti. Ne şaka yapan, ne de kımıldayan vardı.

Co Dede **"Sen gördün mü?"** diye sordu.

Çarli **"Valla ben de pek..."** diye kekeledi. **"Ne zaman önünden geçsem kapılar kapalı."**

Co Dede **"Tam dediğim gibi"** dedi.

"Ama orada çalışanlar olmalı."

"Bildiğimiz insanlardan değil onlar Çarli. Olağanüstü insanlar. Ya da insana benzemeyen yaratıklar."

Çarli **"Nasıl yani?"** diye bağırdı.

"Gördün mü? Wili Wonka'nın çalıştırdığı kişiler bile değişiktir."

Kapının eşiğinde duran Bayan Bucket **"Haydi Çarli, yatma zamanı geldi"** dedi **"Bu gecelik bu kadar yeter."**

"Ama anne..."

"Yarın canım..."

Co Dede **"Annen haklı. Yarın devam ederiz"** dedi.

SÜRECEK

Bilinmeyen yönleriyle

HAYVANLAR

Resimleyen: Ferit Avcı

Göçmen Kuşlar

PEK çok **kuş,** havalar soğumaya başladı mı, sıcak yerlere göç etmeye başlar. **Dağ bıldırcını** uçabilmesine karşın yerde yaşar. Ve kış yaklaştı mı uçarak değil, yürüyerek göç ederler. Yaz ayları geldiği zamansa, aynı yolu yine yürüyerek geri dönerler.

Hayvanların Aşk Hayatı

ERKEK hayvanlar, dişilerin ilgisini çekmek için türlü numaralar yaparlar. Karşılarında şarkı söylerler, dans ederler, hediye verirler, avlandıkları hayvanlardan sunarlar. Diğer bir cazbedici etkense erkek hayvanların renkleridir.

Örneğin **erkek cennet kuşlarının** renkleri dişilerinkinden çok daha güzel olur. Bu yüzden onların işi kolaydır. **Erkek cennet kuşları** tüylerini şöyle bir kabartınca, dişisi mest oluverir.

Öldürücü Gökdelenler

GECELERİ yüksek binaların ışıkları **göçmen kuşların** ilgisini çeker. Tehlikenin farkına varamadan zavallı kuşlar gökdelenlere çarpıp, ölürler. ABD'de bir gece tam **yirmi bin kuş** 500 metre yüksekliğindeki göklerde çarparak can vermiştir.

Amerika'da yaşayan **dikenli istakozlar,** Florida kıyıları boyunca birbirlerine kenetlenerek, tek sıra halinde 100 kilometre yürüyebilirler. En uzun yürüme rekoruysa, 370 kilometreyle **yengeçlere** aittir. Bunlar durup dinlenmeksizin yürürler.

Hayvanlarda Çokeşlilik

HAREMLER, diğer bir adıyla çokeşlilik, hayvanlarda da vardır. Ama haremler yalnızca eşleşme mevsimlerinde kurulur, daha sonra dağılırlar. Herkes kendi yoluna gider.

Bu eşleşme mevsimlerinde hayvanlar arasında büyük kavgalar kopar. Hayvanlar en çekici dişiyi ayarlamak için korkunç kavgalar ederler. En fazla eş bulundurma rekoru **deniz fillerine** aittir. 150 taneye kadar eşleri vardır.

Hayvanların eşleşme mevsimleri yaklaşık iki ay sürer. Bu süre içinde erkekler hemen hemen hiçbir şey yemezler. Bu yüzden yeniden denize dönene kadar, yani eşleşme mevsiminin sonunda çok zayıflamış olarak denize dönerler.

Büyük Yanlışlıklar

KÜMES **hayvanları,** günlerini daha çok kapatıldıkları kümeslerde geçirdikleri için, çevreye pek alışık değillerdir. Bu yüzden bazen yanılıp garip şeylere kur yaparlar. Örneğin **resimde gördüğünüz kaz,** yanlışlıkla bir kovaya kur yapıyor. Oysa kendine daha uygun bir eş bulabilirdi. Öyle değil mi?

Bilmece

BOZUK TELEVİZYON: Televizyonda görüntü kaymış. iki yarım görüntü birleştiğinde ise bazı çizgiler oturmuyor. bunları bulabilir misin?

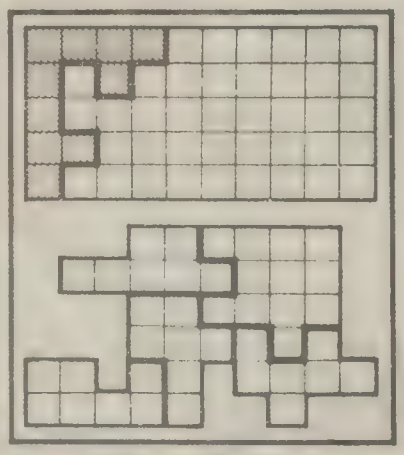

KARELEMECE

Alttaki şekli kalın çizgilerinden keserek, üstteki beyaz karelerle kaplı alanı tam olarak kaplayacak bıçimde yerleştirebilir misiniz?

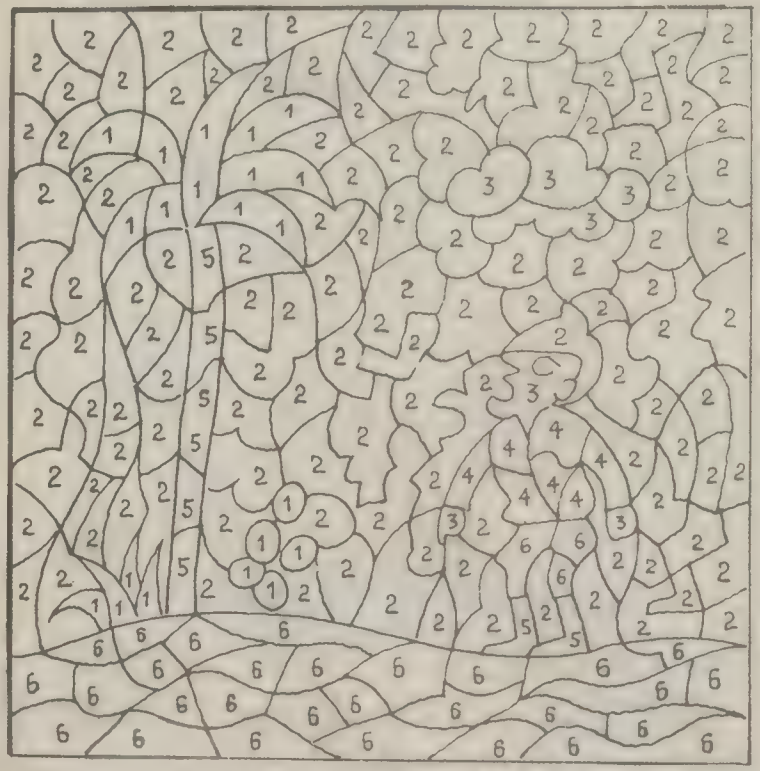

Numaralı yerleri aşağıdaki renkleer gore boyayalım, bakalım ortaya ne çıkacak? 1: Yeşil. 2: Mavi. 3 Pembe. 4: Kırmızı. 5: Kahverengi, 6: Sarı.

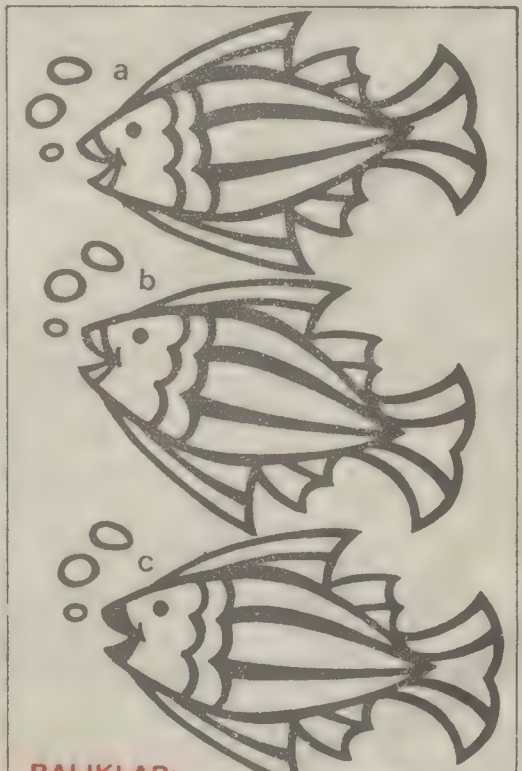

BALIKLAR:
Digerlerinden farklı olan balığı bir bakışta soyleyebilir misin?

Çıpayı hangi ahtapotun yakaladığını söyleyebilir misin?

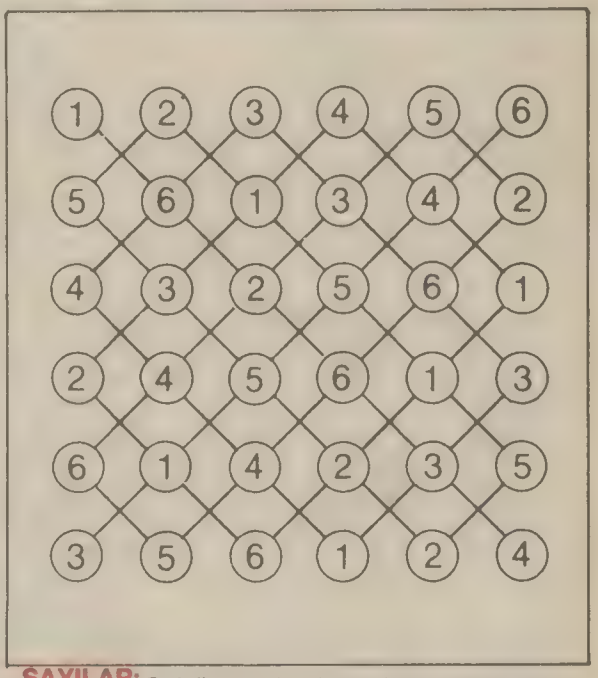

SAYILAR: Sol üstten başlayıp her çapraz sıradan bir sayı seçerek sağ alta ulaştığınızda elde edeceğiniz en yüksek sayıyı söyleyebilir misin?

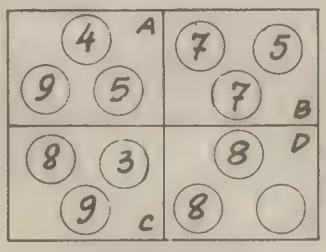

MATEMATİK: Soldaki gruplarda sayıları inceleyerek boş yuvarlağa yazılması gereken sayıyı bulabilir misin?

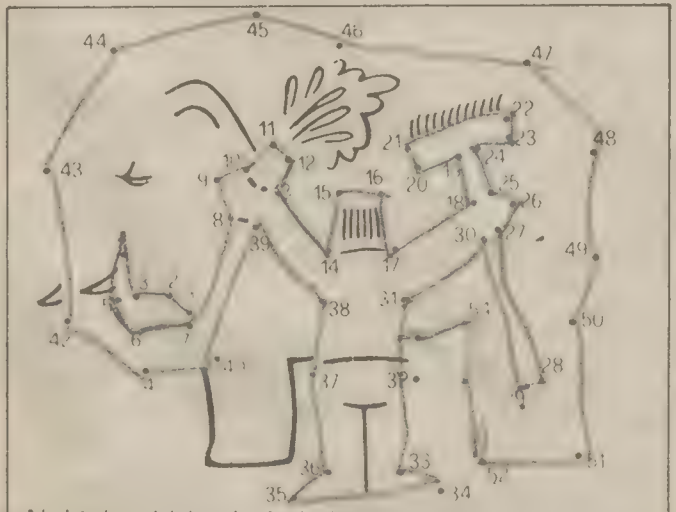

Noktaları birleştir, bakalım ne çıkacak?

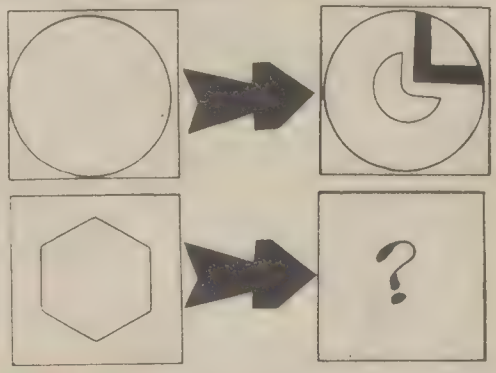

ŞEKİLLER: Üsteki iki şekil arasında bir ilişki var. Aynı ilişki üçüncü şekil ile aşağıdakilerden hangisi arasında var?

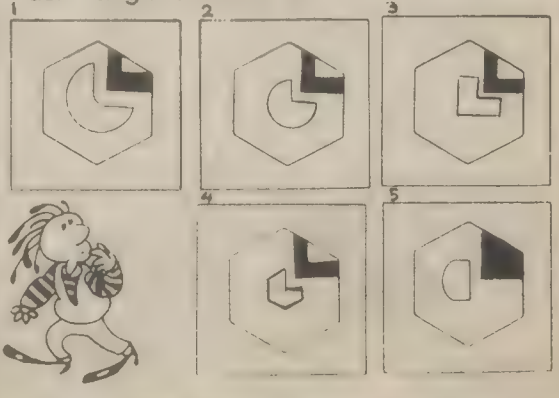

Bulmaca

EKSİKLER: Birinci resme göre diğerlerindeki eksikleri bulabilir misin?

HANGİLERİ? Birinci bölümdeki resimlerden hangilerinin diğer üçünde de yer aldığını söyleyebilir misin?

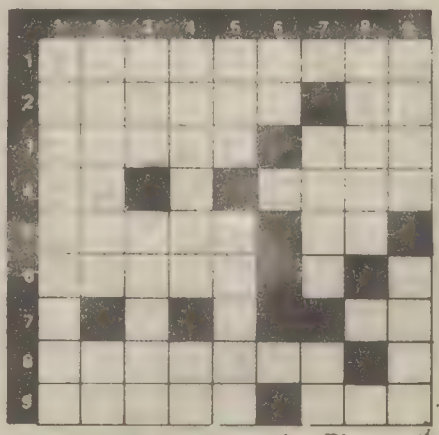

SOLDAN SAĞA: 1- Piyasada olmayan malın gizlice yüksek fiyata satılması. 2- Zeki ve yaramaz çocuk - Duman lekesi. 3- Eski jeolojik çağlarda toprak katmanlarına gömülerek kalmış, hayvan, bitki kırıntısı ya da izi - Tatlının karşıtı. 4- Aşamasız asker - Tutsak. 5- İlkel toplumlarda kutsal sayılan hayvan, eşya - Vilayet. 6- Çanakkale'nin ilçesi. 7- Bir binek hayvanı. 8- Gece denizde suyun hareketiyle oluşan parıltı. 9- Gösterişli, çalımlı anlamında argo bir sözcük - Bal yapan böcek.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1- Müşterilerin kendi kendine servis yaptıkları lokanta. 2- Hıristiyanlıkta cemaatten kovma cezası - Bağışlama. 3- (tersi) Bir emir - Kurnaz bir hayvan. 4- Hemen, hiç zaman kaybetmeden anlamında bir sözcük - Kırmızı. 5- Tatlı bir besin maddesi - Her tür silah tarafından atılan delici, patlayıcı madde. 6- Bir sayı. 7- Asaletli - (tersi) Yeterli miktarda olmayan. 8- Resmi belgelerin kaydedildiği kütük. 9- Yüzyıl - Soğuğa karşı boyna, omuzlara alınan bir giyim eşyası.

RESİM ZİNCİRİ

Yukarıdaki resimlerde ikişer ikişer ortak bir şekil bularak A'dan H'ye ulaşabilir misin? (Örnek: A ve E'de baston)

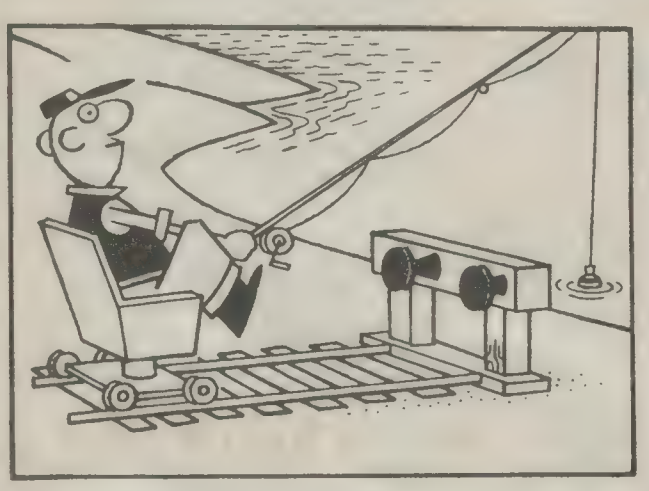

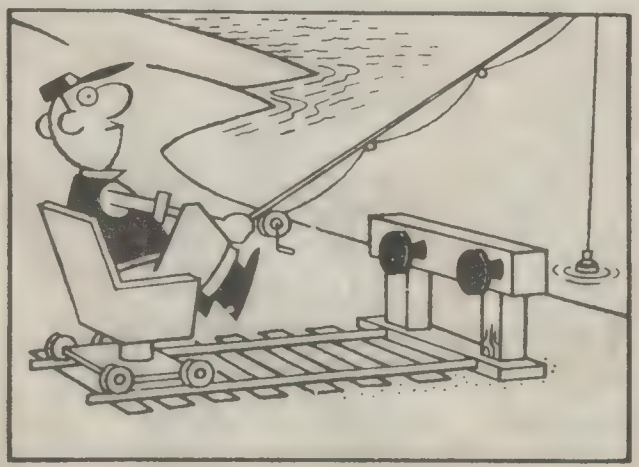

8 FARK: İki resimdeki 8 farkı bulabilir misin?

GEÇEN SAYININ YANITLARI

ÇİT: Boluspor. Rizespor. Beşiktaş, Sarıyer.
ÇİÇEK: A çiçeğe ulaşır
KARELEMECE:

SATRANÇ:

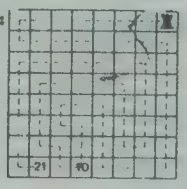

DÖRT RESİM: C—D—A—B.
KARE BULMACA: Soldan Sağa: 1— Yıldızeli. 2— Asur - At. 3— Nişadır. 4— Omuz - Re. 5— Irk - Yasak. 6— Kabak. 7— Mahir - Dış. 8— Al - Egzama. 9— Ki - Va
Yukarıdan aşağıya: 1— Yansıtmak. 2— Isı - Ali. 3— Iuşak. 4— Dram - Kiev. 5— Duyarga. 6— Izab. 7— Sadak. 8— La - Rakım. 9— İtmek - Şah.
MÜHÜR: 2 numaralı damga mühürle basılmıştır.
8 FARK: 1— Ortadaki çit direği. 2— Oturağın sağı. 3— Oltanın makara sapı. 4— En soldaki çit direği. 5— Sağ uçtaki dikenli tel. 6— Üstten ikinci burun. 7— Mısırın üstten ikinci bölümü. 8-Adamın pantolon askısı.
EŞLER: 1 ve 6 eştir.
HARFLER:

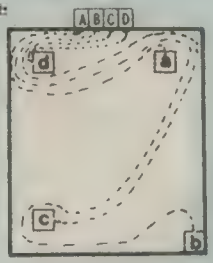

EKSİKLER: İkinci resimde: Aslanın ön ayakları, trapez ve kırbacın ucu. Üçüncü resimde: Aslanın kuyruğu. Dördüncü resimde: Ortadaki üçgen ve aslanın yelesinin önü.
7 BENZER: 1— Kalecinin sol tozluğunun üstü ile sağ alttaki şekil. 2— Kalecinin şapkasının üstü ile kadının çantasındaki şekil. 3— Kalecinin sol bileği ile köpeğin tasması. 4— Kalecinin sağ omuzu ile soldaki bankın ayağı. 5— Alttaki çizgi ile tablonun üstündeki çizgi. 6— Kalecinin sağ bileği ile tartı aletindeki siyahlık. 7— Üstteki topun deliği ile tablodaki şekil.

Biraz da Gülelim

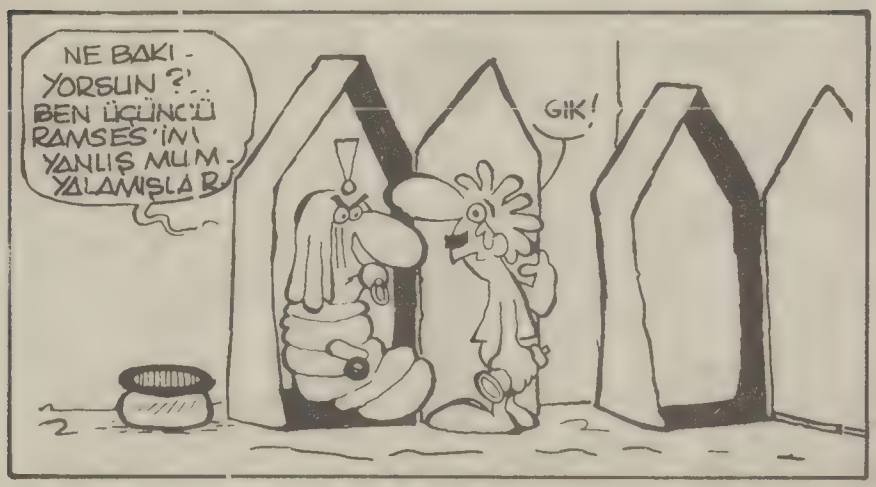

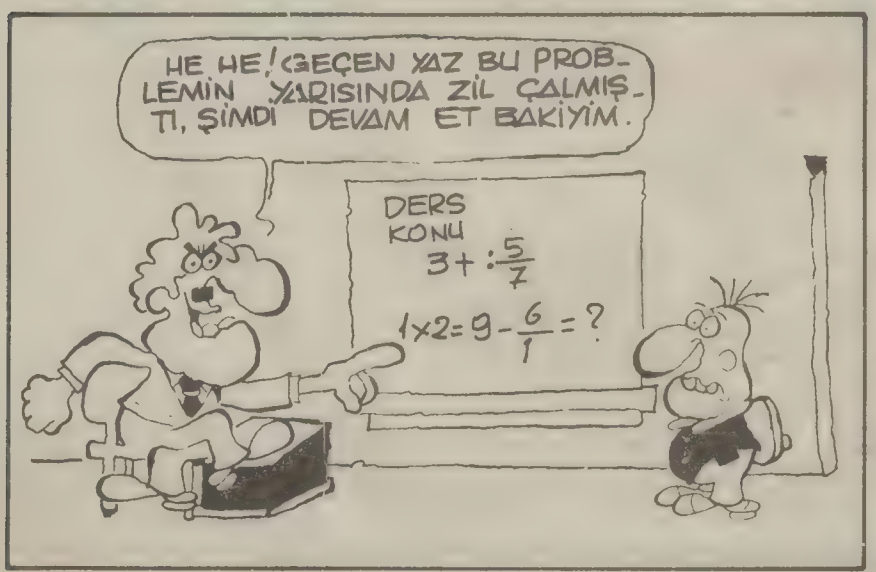

MÜJDE!

Sadece Milliyet **ÇOCUK** dergisi okurları için büyük fırsat

Satış kampanyası sona eren **MİLLİYET OKUL ANSİKLOPEDİSİ**'ni satın alabilmeniz için süreyi uzattık

3 KASIM 1967

gününe kadar kampanyaya katılın. Bu özel fırsattan yararlanın

İLKOKUL, ORTAOKUL VE KOLEJ ÖĞRENCİLERİ İÇİN BAŞARININ ANAHTARI

Milliyet

OKUL ANSİKLOPEDİSİ

1. Cilt:
BİLİMLER - BULUŞLAR
2. Cilt:
DÜNYA - UZAY
3. Cilt:
BİTKİLER - HAYVANLAR
4. Cilt:
ÜLKELER - İNSANLAR
5. Cilt:
UYGARLIK - SANAT
6. Cilt:
TARİH - TOPLUM
7. Cilt:
TÜRKİYE TARİH - COĞRAFYA

Ansiklopedi alanları

BÜYÜK ARMAĞANLAR

1. Beş kişiye bir yıllık öğrenim gideri karşılığı 250.000.- er lira.
2. On kişiye BBC İngilizce Deyimler seti (10 kaset).
3. Yirmi kişiye Milliyet Çocuk Kitapları seti (40 kitap).
4. Otuz kişiye Airfix uçak maketi.
5. Ve herkese 4 ayrı ansiklopedi (Büyük Coğrafya Ansiklopedisi, Temel Bilgiler Ansiklopedisi, Uzay Ansiklopedisi, Enerji Ansiklopedisi).

Not: *Çekilişler, iştirakçi numaraları dikkate alınarak noter huzurunda yapılacaktır. Sonuçlar 18 Aralık 1987 günü Milliyet Gazetesi'nde ilân edilecektir.*

7 CİLTLİK HAZİNE

- Ünlü Türk ve yabancı uzmanlarca hazırlanmış, eğitim sistemimizin ihtiyaçlarına cevap verebilecek ve halen binlerce öğrencimizin ellerinden düşürmedikleri bilgi hazinesi...
- Tablo güzelliğinde ikibini aşkın renkli resim, şemalar, grafikler, deneyler ve 40 sayfalık Dünya Atlası
- Kaliteli 1. hamur kâğıt, şık ve zarif cilt

TAMAMINI HEMEN ALIN, TAKSİTLE ÖDEYİN

Eğitim dünyasında iki yıldır kendini kanıtlamış Milliyet Okul Ansiklopedisi ile yine hizmetinizdeyiz. Yirmiüç gün süreli bu kampanyamız, 12 Ekim 1987 Pazartesi günü başlayacak, 3 Kasım 1987 Salı günü sona erecektir.

Kampanyamıza katılacak herkese, ansiklopedileri kasım ayı içinde eksiksiz olarak evlerine teslim edilecektir.

Ansiklopedinin fiyatı, ödenecek peşinat miktarı, taksit adedi ve taksit tutarları, yandaki istek kuponunda gösterilmiştir. Bunun dışında farklı bir meblâğ istenmeyecektir. Peşinat yatırıldıktan sonra birinci taksit ödemesi kasım ayının 20'sine, diğer taksitler de her ayın 20'sine kadar yapılmalıdır.

Yandaki "peşinat ödeme yerleri"nden birine peşinatınızı yatırınız. Peşinat makbuzunuzun aslı ya da fotokopisini, dolduracağınız istek kuponu ile birlikte taahhütlü olarak şu adrese postalayınız:

Milliyet Yayın A.Ş.
Prof.Kâzım İsmail Gürkan Cad. No: 10 Cağaloğlu (34333) İSTANBUL

Mektubunuz, adresimize ulaştığında, size katılma işlemlerinin tamamlanması için gerekli bilgiyi ve belgeleri göndereceğiz. Bu belgeler ile ilgili işlemler tamamlanıp, tekrar bize ulaştığında katılma işlemleri tamamlanmış olacaktır.

PTT
Bulunduğunuz yerdeki PTT ye giderek, Milliyet Yayın A.Ş'nin 246018 numaralı posta çeki hesabına peşinatınızı yatırabilirsiniz.

- **MİLLİYET YAYIN A.Ş.** Prof.Kâzım İsmail Gürkan Cad. No: 10 Cağaloğlu İstanbul Tel: 520 83 94
- **MİLLİYET GAZETESİ** Nuruosmaniye Cad. No: 65 Cağaloğlu-İstanbul Tel: 527 94 90
- **MİLLİYET ANKARA BÜROSU** İzmir Cad. Sipahioğlu Han K: 4 Yenişehir-Ankara Tel: 134 22 40
- **MİLLİYET İZMİR BÜROSU** Şehit Fethi Bey Cad. Cezayirli İş Hanı 79 A İzmir Tel: 25 43 93
- **MİLLİYET ADANA BÜROSU** Atatürk Cad. Tören Apt. Kat 3 Adana Tel: 438 40

ANSİKLOPEDİ İSTEK KUPONU

Peşinat	Taksit Adedi	Taksit Tutarı	KDV DAHİL TOPLAM FİYATI
10.500.—TL	7	8.500.—TL	70.000.—TL

Peşinat yatırılan yer ve tarih: .....

Adım-Soyadım: .....

Ev Adresim: .....

Telefon: ..... İmzam: .....

ÖNEMLİ NOT: Bu kampanya ile satışa sunulan, **MİLLİYET OKUL ANSİKLOPEDİSİ**, sınırlı sayıda üretilmiştir. Talep fazlalığı halinde, katılma tarihi dikkate alınarak bir sıralama yapılacak ve satış yapamayacağımız sayın iştirakçilerimize peşinatları iade edilecektir.

Okurdan Okura

Ahsen ÖZDEMİR

Emin SAKİN

Semra MUTLU

CUMHURİYET BAYRAMI

Cumhuriyet halkın halk için
Yönetilmesi demekti.
Ama bu yönetim,
Yine halk tarafından yapılacaktı.
İşte Atatürk,
29 Ekim 1923'te
Cumhuriyet'i ilan ederken,
Bunu gözetiyordu.
Halkımı ancak,
İçinden seçilip gelen biri
Seçilen Meclis'i yönetir diyordu.
Cumhuriyet diyor, başka şey
demiyordu.

Cumhur KAYA/ANKARA

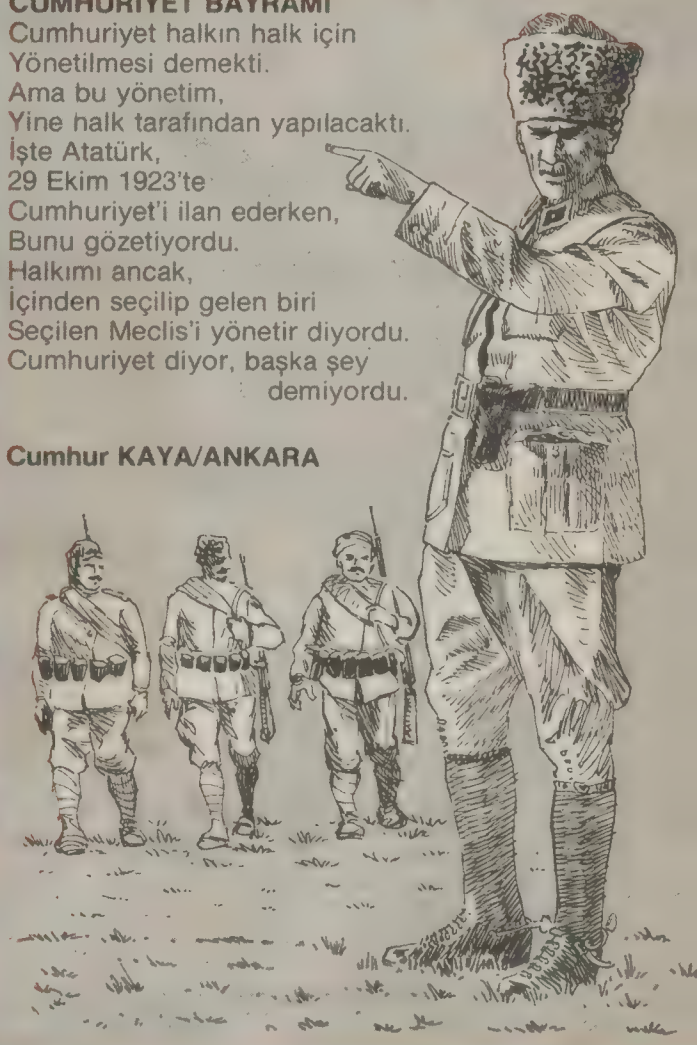

Mektup Arkadaşı

ENDER YAŞAR: 15 yaşındayım. Özel zevklerim. Top oynamak, bisiklete binmek, müzik dinlemek. Yaşıtım olan erkek ve kız arkadaşlarla yazışmak istiyorum. Adres: Üç Eylül Mah. Hacı Sadullah Sok. No: 16

Dursunbey/BALIKESİR

NEBİLYE BABUL: 13 yaşındayım. Orta 2. sınıfa gidiyorum. Özel zevklerim, kitap okumak, radyo dinlemek ve spor yapmaktır. Yaşıtım olan kız veya

EN BÜYÜK BAYRAM

Bir zamanlar
Bu güzel yurdumuzu
Kendi keyfine göre
Kendi buyruklarına göre
Padişahlar yönetiyordu.
Padişahlar, padişahlar...
Son padişah Vahidettin
Kaçtı gitti İngilizler'le
Düşmanı yurttan kovan Mustafa Kemal,
Bu vatanı, bu vatanda yaşayanların
Yönetmesi gerekir dedi.
İşte 29 Ekim'de en büyük bayramı
Cumhuriyet'i ilan etti.

Kemal ÖZTÜRK/SİNOP

CUMHURİYET BAYRAMI

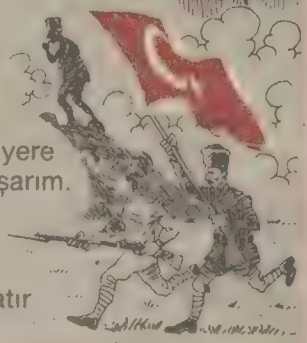

Her yıl büyük bir sevinç
Her yıl büyük bir mutluluk
Dolar içime, çevreme, her yere
Cumhuriyet Bayramı'nı yaşarım.

Cumhuriyet Bayramı
Beni bana, bizi hepimize
Tanıtır, bir büyük güç yaratır
Bu büyük güne bayılırım.

Neşe YURDAKUL/RİZE

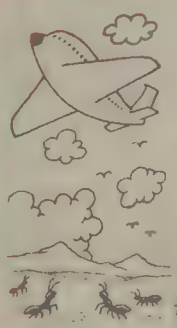

KARINCALAR

Bir adam uçağa biner ve yanında oturan adama:

— Aaaa şuraya bak, adamlar karınca gibi gözüküyor, der.

Yanındaki adam gülerek, şöyle konuşur:

— Kardeşim uçak daha kalkmadık ki, onlar zaten karınca!...

Selçuk ve Arzu

erkek arkadaşlarla yazışmak için adresim: Methüdağ Mah. 376 Sok. No: 33

Akhisar/MANİSA

ZİHNİ SOYDAN: 14 yaşındayım. Özel zevklerim arasında pul koleksiyonu yapmak, gezmek müzik dinlemek ve kitap okumaktır. Yaşıtım olanlarla yazışmak istiyorum. Adres: Bağarası Köyü 35690.

Foça/İZMİR

ARTUN KUMRAL: 8 yaşındayım. Özel zevklerim, yüzme, bisiklete binmek, kitap okumak, resim yapmak, müzik dinlemektir. En çok sevdiğim şey peçete koleksiyonu yapmaktır. Yaşıtım arkadaşlarımla yazışmak için adresim: Anadolu siteleri Bağ Sok. Eser Apt. D. 12

İSTANBUL

İki Bayram

Bundan beş yıl önceydi. Yine bir Cumhuriyet Bayramı sabahı, Dedemle yola çıktık. Henüz altı yaşındaydım. Okula gitmiyordum. Ama Dedem her bayram beni götürüyor, birlikte güzel bir bayram geçiriyorduk. Dedem, beni yorulmayayım diye taksiye bindirmek istedi. Kabul etmedim. İlle de otobüse binmek istediğimi söyleyince dayanamadı, peki dedi. Bindik. Otobüs oldukça doluydu. Biz ön kapıdan girdik. Dedem girince ön koltuklardan birkaç yolcu birden fırladı. Hemen kendi yerlerine oturttular. Tabii ben de hemen yanına iliştim.

Dedeme bilet almıyorlardı. Ben de henüz yedi yaşını doldurmadığım için bilet almam gerekmiyordu. Oturduk. Otobüsün içine bakınca benim gibi, bayrama giden birkaç çocuk daha gördüm. Hepsi de en güzel giysilerini giymişler, sevinç içinde tören yapılan yere gidiyorlardı. Otobüsün her duruşunda heyecanım artıyordu. Neden derseniz, çünkü ilk kez bayrama gidiyordum. Cumhuriyet Bayramı adını ilk kez orada duymamıştım. Dedem hep anlatırdı. Ama bu güzel bayramın bir yıldönümüne ilk kez katılacak, doya doya izleyecektim.

Otobüsten indik. Dükkânlar, caddeler, her süslemişti. Süslü bir pastaneye gittik. Dedem dedi ki, şimdi bayram yerinde çok satıcı vardır. Canım bu şekerlerden ister. Onlardan üstü kapalı olmayanlar vardır. Hadi burdan al da, ister burda yersin, istersen orda... Ben, hemen pembe bir pamukşeker aldım. Bundan isterim, dedim. Dedem, bak bunlar da macunlu, sakızlı, muzlu şekerler, dedi. İstersen bunlardan da birer tane al, sonra yersin dedi. Aldım. Onları nasıl yiyeceğimi bilemedim. Bando takımı, trampetçiler, izciler o kadar ilgimi çekiyordu ki, bazen şekerlerimi yemeyi unutuyordum. Demek bayram buydu. O gün ne çok sevinmiş, ne çok eğlenmiştim.

Şimdi beşinci sınıftayım. Öğretmenim Cumhuriyet Bayramı üzerine bir konuşma yapma ödevi verdi. Biz okulda tören yapacağız. Bakalım nasıl konuşacağım. Dedemle katıldığım o ilk bayram, gözümün önünden gitmiyor. Ama şimdi de heyecanla doluyum. Şimdi iki bayramı birlikte yaşıyorum...

Kemal Deniz (Ankara)

1859-60 yıllarında bir dikiş atölyesinden görünüş

DİKİŞ MAKİNESİ

DİKİŞ makinesini ilk bulan kişi, bir **terziydi.** 19. yüzyıl başında **Barthelemy Thimmonier** yepyeni bir makine bulmanın sevinci içindeydi. Ama ne yazık ki çevresindeki insanlar, onunla aynı düşünceyi paylaşmıyordu. Fransız ordusuna üniforma dikmek için yaptığı 80 dikiş makinesini yok ettiler. **Thimmonier,** canını zor kurtarabildi. Dört yılını durup dinlenmeden dikiş dikebilen bir makinenin uğruna harcadığı için, arkadaşları ona deli gözüyle bakıyorlardı. zavallı **Thimmonier,** kalbi kırık bir biçimde, üne ve başarıya ulaşamadan öldü gitti.

Daha sonra yirmi bir yaşındaki Amerikalı **Elias Howe** dikiş makinesi üzerinde çalışmaya başladı.

Bunu daha önce deneyenler de olmuştu.Sonunda gerçekten hızlı bir biçimde kumaşları dikebilen makine yapmayı başardı.

Bir fabrika hemen makineyi satın aldı ve **Howe** da bu fabrikada işe başladı. Ama bir süre sonra kavga edip, işsiz kaldı. Zar zor bir göçmen gemisinde iş bulabildi. Bu arada karısını ve çocuklarını borç alarak, yeniden **Amerika'ya** göndermişti. **Howe** göçmen gemisinde çalışadursun, **İngiltere'de** bulduğu makine biraz geliştirilerek hızla üretilmeye ve satılmaya başlanmıştı. **Elias Howe,** durumun farkına varır varmaz, ondan izinsiz makinesini yaptıkları için başta **İsaac Singer,** olmak üzere mahkemeye verdi ve davayı kazandı. Artık dikiş makinesini üreten bütün fabrikalar **Howe'a** belli miktarda para ödemek zorundaydılar. **Howe,** artık zengindi. Ama bu arada karısı yoksulluk içinde ölmüştü. Zaten kendisi de 48 yaşında yaşamını yitirdi.

Elias Howe'un dikiş makinesi (1845)

Aslında dikiş makinelerini geliştiren ve evlerin baş köşesine oturtan **İsaac Singer'**dir. O da sekiz çocuklu yoksul bir ailenin çocuğuydu. Ailesiyle birlikte Almanya'dan Amerika'ya göç etmişti. Onun için buluş pek önemli değildi. Tek önem verdiği şeyse **paraydı.** Gerçekten çalışan dikiş makinesini ilk bulan kişi, **Howe** değil, **Singer'** dir. **Singer'**in makineleri çok pahalıydı. Ama o, bu sorunun üstesinden de makinesinin reklamını çok iyi yaparak geldi.

Bir süre sonra **dikiş makineleri** yalnızca kumaşların değil, ayakkabıların, kitapların dikiminde de kullanılmaya başlandı. Bugünse ev aletlerinin en önemlilerinden biridir.

19. yüzyılda, ABD Boston'da bir terzi dükkânının içi.

BİLİM DÜNYASI

PEDALLA ÇALIŞAN HELİKOPTER

HİÇBİR helikopteri yakından gördünüz mü? Güçlü motorlarının yardımıyla döndürülen pervaneleri, insanın kafasındaki tüm korkuları silip atmaya yeter. Ama hiç motoru olmayan ve içindeki insanın pedal çevirmesiyle uçabilen bir helikoptere binmeye ne dersiniz? Düşünmek bile ürkütücü değil mi?

Amerikan Deniz Kuvvetleri'nde pilot olarak görev yapan **Mike Brace,** yıllardır kafasında taşıdığı bu düşü gerçekleştirdi. İnsan gücünü pervaneye aktaracak düzeneğin diğer benzer düzeneklerden 100 kez daha etkin olduğunu belirten **Brace**'in yaptığı bu helikopter, deneme uçuşunda da başarılı oldu. Bu başarısıyla **Amerikan Helikopterciler Derneği**'nin 20.000 dolar tutarındaki ödülünü de ilk kez kazanan helikopterci unvanını elde etti.

Deneme uçuşunda kendi kullandığı pedallı helikopterin görev uçuşlarında bir başkası tarafından kullanılacağını hatırlatan **Brace,** buna gerekçe olarak da fazla ağır olmasını ve yeterince güçlü bacaklara sahip olmamasını gösterdi.

KÜÇÜK VİDEO İLE 'BÜYÜK' DEVRİM

ELEKTRONİK endüstrisinin en önde gelen Japon devlerinden olan Sony firmasının laboratuvarlarında **'küçük bir video'** yapımı için sürdürülen çalışmalar, gerçekten bu alanda **'büyük bir devrim'** yapacak kadar önemli.

Sony laboratuvarındaki mühendisler ve bilim adamlarınca model aşamasına geldi. Ortaya çıkan model ise, bir **"Walkman"** büyüklüğünde.

"Walkman" büyüklüğünde bir video teybin göstericisi ne kadar olacak sorusunun yanıtı ise, **"aşağı yukarı bir kibrit kutusu kadar".**

1988 için hazırlanan ve geliştirme çalışmaları hâlâ sürdürülen bu model üzerine ayrıntılı açıklama yapmayan Sony yetkilileri, yalnızca **"işler yolunda gidiyor"** demekle yetiniyorlar.

MANYETİK FIRINLAR

Ateş yakmadan lezzetli yemekler ister misiniz?

HİÇ ateş yakmadan da yemek pişirilir mi demeyin... General Elektrik Şirketi'nin bu yepyeni buluşunda, ateş yakmadan lezzetli yemekler pişirilebiliyor. Bu fırının en büyük kolaylığıysa, tencereyi fırının üst kısmının neresine koyarsanız koyun, yemeğin pişebilmesi. Nasıl mı?... Tencereyi üstüne koymanızla birlikte moleküller harekete geçiyor ve tencereyi ısıtmaya başlıyor. Yalnız bunun için bir şart var. Tencerenin ya da kabın demir, çelik ya da manyetik özellik taşıyan metalden olması gerekiyor. Aksi halde fırının üzerindeki manyetik alanla tencere arasında çekim olamayacağından, moleküller harekete geçemiyor. Başka bir deyişle, tencere ısınamıyor. Sonuçta, tencere kendi kendini ısıtıyor dersek yanlış söylemiş olmayız.

HAFTANIN TARİHİ

HAZIRLAYAN:
MÜMTAZ ARIKAN

CUMHURİYET'İN İLÂNI..

29 EKİM 1923'TE, TBMM, CUMHURİYET YÖNETİMİNİ ONAYLADI. BİR GECE ÖNCE, MUSTAFA KEMAL (ATATÜRK), BAZI ARKADAŞLARI VE İSMET PAŞA (İNÖNÜ) İLE HAZIRLADIĞI YASA ÖNERİSİNİ ŞİMDİ MECLİSE SUNUYORDU. ÖNERİ, CUMHURİYET YÖNETİMİ İLE İLGİLİYDİ. "YAŞASIN CUMHURİYET" SESLERİ VE ALKIŞLARLA ÖNERİ ONAYLANIYOR, ARDINDAN DA MUSTAFA KEMAL, İLK CUMHURBAŞKANI SEÇİLİYORDU. BU TOPLANTIYA KATILAN 159 MİLLETVEKİLİNDEN 158'İNİN OLUMLU OYU İLE GERÇEKLEŞTİRİLEN SEÇİMDEKİ TEK FARKLI OY, MUSTAFA KEMAL'İNDİ: ÇEKİMSER.. CUMHURBAŞKANLIĞINA SEÇİLDİĞİ SIRADA HENÜZ 42 YAŞINDA BULUNUYORDU..

BEYATLI'NIN ÖLÜMÜ..

1 KASIM 1958'DE, ÜNLÜ OZAN YAHYA KEMAL BEYATLI CERRAHPAŞA HASTANESİNDE 74 YAŞINDA ÖLDÜ. II. ABDÜLHAMİT'İN BASKI YÖNETİMİNDEN KAÇIP 1903'TE PARİS'E GİDEN YAHYA KEMAL, ORADA JÖNTÜRKLER'İN POLİTİK EYLEMLERİ YERİNE EDEBİYAT VE TARİHLE İLGİLENMEYİ YEĞLEMİŞTİ. 1912'DE YURDA DÖNMÜŞ, ÖĞRETMENLİK YAPMIŞTI. SONRAKİ YILLARDA KURTULUŞ SAVAŞINI YAZILARIYLA DESTEKLİYEN OZAN, ARUZ VEZNİ İLE ŞİİRLER DE YAZIYORDU. ESKİ ŞİİRİN ETKİLERİNDEN ARINMIŞ, LİRİK VE İÇ UYUMA AĞIRLIK VEREN, KONULARINI TARİH, DOĞAL GÜZELLİKLER (ÖZELLİKLE İSTANBUL) VE TASAVVUFTAN ALAN ŞİİRLER YARATTI. OZAN BİR SÜRE DE ELÇİ OLARAK YURTDIŞINDA GÖREV YAPTI.

KISA KISA..

* 26 EKİM 1890'DA, "PİNOKYO" KİTABININ YAZARI CARLO COLLODİ ÖLDÜ.
* 27 EKİM 1913'TE, MUSTAFA KEMAL, SOFYA'YA ATAŞEMİLİTER OLARAK ATANDI.
* 28 EKİM 1886'DA, AMERİKA'DAKİ ÜNLÜ "ÖZGÜRLÜK ANITI" AÇILDI.
* 30 EKİM 1918'DE MONDROS ANTLAŞMASI İMZALANDI.
* 31 EKİM 1846'DA, "ÇOCUK KALBİ" KİTABININ YAZARI EDMONDO DE AMICIS DOĞDU.

Hey

Türkiye'de Pop Müzik + Gençlik denildiğinde akla ilk onun adı gelir.

Hey

Pop Müzik + Rock Müzik + Hard'n Heavy Müzik'le ilgili en son haberler onda yer alır.

Hey

Okurlarına her hafta posterler, çıkartmalar, şans kartları ve sürpriz armağanlar verir.

Hey

Tamamen pırıl pırıl kuşe kâğıda basılır...
HEYCİK ekiyle Türkiye'de 1 numaradır...

Kısacası, gençlik ne istiyorsa Hey onu verir...

Unutmayın, her cumartesi HEY günüdür

Geleceğe güvenle bakıyorum TÜRKBANK'a güveniyorum...

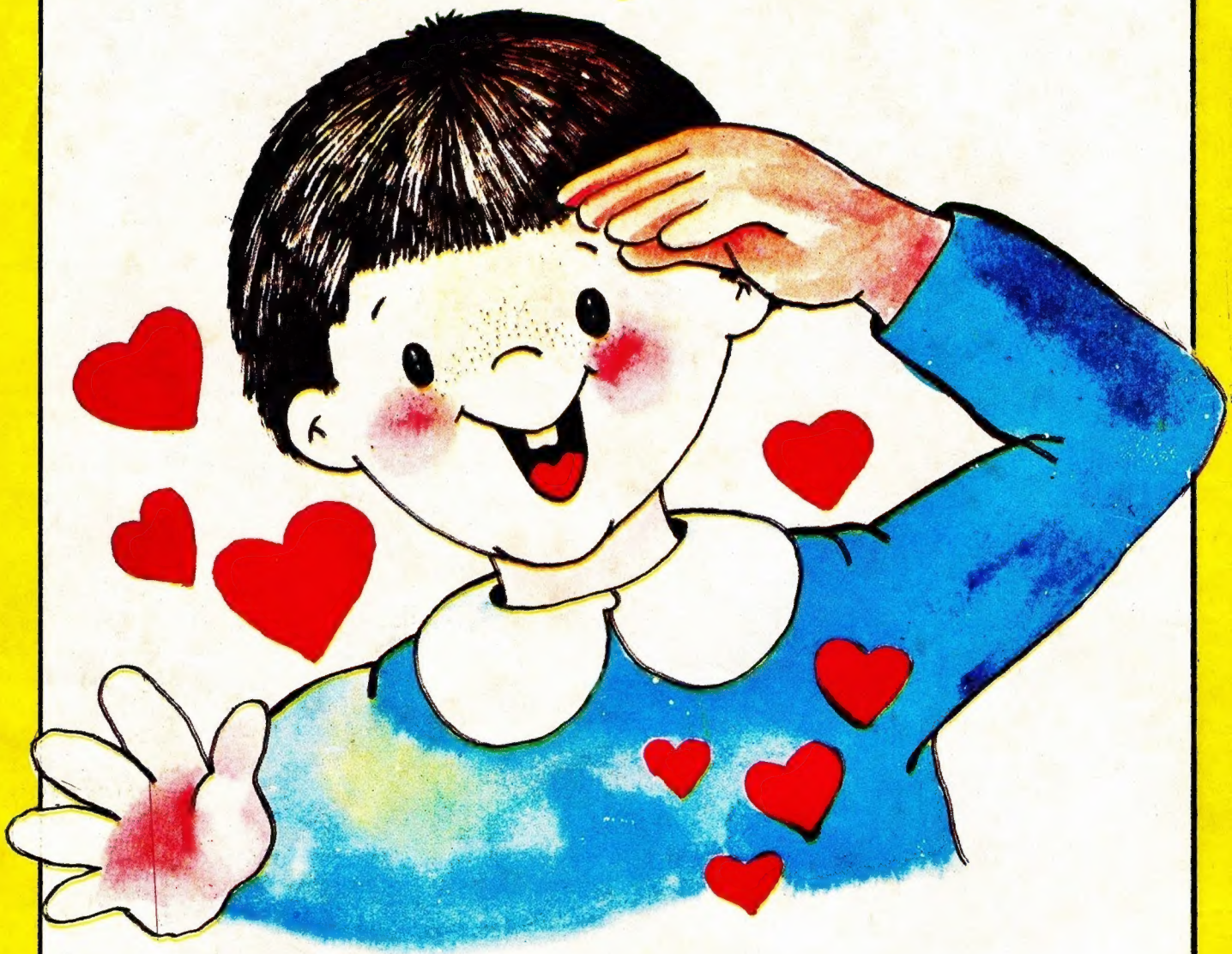

"İKİNCİ ADRESİNİZ"

TÜRK TİCARET BANKASI

TÜRKBANK